

Αποχρωματισμός έγχρωμου διαλύματος με ενεργό άνθρακα.**ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Τάξη/τμήμα:
Όνομα ομάδας:

Ημερομηνία: / /

Μέλη ομάδας:

Βασικό ερευνητικό ερώτημα

Μπορούμε να αποχρωματίσουμε ένα υγρό προϊόν που έχει πάρει ανεπιθύμητο χρώμα;

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές να:

- Συνδέουν την προσροφητική ικανότητα του ενεργού και του ζωικού άνθρακα με τη δομή τους.
- Να αναγνωρίζουν εφαρμογές του ενεργού και του ζωικού άνθρακα στην καθημερινή ζωή και τη βιομηχανία.
- Να εκτελούν απλές εργαστηριακές τεχνικές με ασφάλεια.

Εισαγωγικά

Ο ζωικός άνθρακας είναι μια μορφή άνθρακα την οποία παραλαμβάνουμε με απανθράκωση ζωικών απορριμμάτων (τρίχες, οστά, αίμα...). Συνήθως είναι σε λεπτό διαμερισμό και επειδή έχει πορώδη επιφάνεια μπορεί σε αυτήν να συγκρατεί (να προσροφά) αέρια, ατμούς και διαλυμένες ουσίες με μεγάλη σχετική μοριακή μάζα, δηλαδή έχει σημαντική προσροφητική ικανότητα.

Ο ενεργός άνθρακας παρασκευάζεται από τον απλό άνθρακα με ισχυρή θέρμανση σε ελεγχόμενο περιβάλλον και σε κενό αέρα και έτσι αποκτά εξαιρετικά πορώδη επιφάνεια. Η έντονα πορώδης επιφάνεια του προσδίδει ισχυρή προσροφητική ικανότητα, δηλαδή μπορεί να συγκρατήσει στην επιφάνεια του σημαντικές ποσότητες από διάφορες ουσίες και γι' αυτό χρησιμοποιείται για την απομάκρυνση χρωστικών (αποχρωματισμός) ή οσμηρών ουσιών (απόσμηση) από τρόφιμα.

Έχει μεγάλο εύρος εφαρμογών όπως οι αντιασφυξιγόνες μάσκες, ο καθαρισμός του νερού, οι απορροφητήρες κουζίνας η απορρόφηση τοξινών ή/και δηλητηρίων από το πεπτικό σύστημα κ.ά.

Εργαστηριακά, και οι δύο μορφές άνθρακα προσροφούν τις χρωστικές και τις άλλες ουσίες συνήθως από υδατικά διαλύματα. Η ελαφρά θέρμανση του διαλύματος στους 40-50 °C επιταχύνει τον αποχρωματισμό.

Εργαστηριακή δραστηριότηταΌργανα και υλικά

Ζωικός ή ενεργός άνθρακας	Σπάτουλα
Έγχρωμο διάλυμα (κόκκινο κρασί ή μπλε οινόπνευμα ή ...)	Ράβδος ανάδευσης
Υδροβολέας με απιοντισμένο νερό	Σύριγγα των 20 mL
Δύο ποτήρια ζέσεως	

Διαδικασία

Σε ποτήρι ζέσεως 100 ml να προσθέσετε περίπου 20 mL απιοντισμένο νερό, 3-5 mL έγχρωμου διαλύματος (π.χ. μπλε οινόπνευμα ή κόκκινο κρασί). Στη συνέχεια, να προσθέσετε ½ κουταλάκι ζωικό ή ενεργό άνθρακα και να αναδεύσετε καλά, για περίπου 5 min. Μετά την ανάδευση να αφήσετε το μείγμα να ηρεμήσει για 2-3 λεπτά. Στη συνέχεια το διηθήσετε χρησιμοποιώντας τα ανώτερα 15-18 mL αυτού και όχι ολόκληρο το μείγμα, ώστε να

διασφαλιστεί ότι δεν θα περάσουν τεμαχίδια άνθρακα στο διήθημα¹. Να προτιμήσετε να κάνετε τη διήθηση με χρήση σύριγγας των 20 mL στο εμπρόσθιο τμήμα της οποίας έχει τοποθετηθεί ποσότητα βαμβακιού². Να ρίξετε τα 15-18 mL του μείγματος στη σύριγγα, να εισάγετε το έμβολο και να πιέσετε το υγρό μείγμα ώστε να διέλθει από το βαμβάκι και το διήθημα να συλλεγεί σε καθαρό ποτήρι ζέσεως. Προφανώς τα στερεά θα παραμείνουν στον ηθμό (βαμβάκι), ενώ το διήθημα πρέπει να είναι διαυγές και απαλλαγμένο από χρωστικές.

Να καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας:

Αρχικό χρώμα διαλύματος: .....

Χρώμα διαλύματος μετά την κατεργασία με ζωικό ή ενεργό άνθρακα: .....

Ερώτηση 1: Μια ποσότητα κρασιού (περίπου 100 kg) το οποίο κανονικά έπρεπε να έχει απαλό κίτρινο χρώμα, εξαιτίας κάποιου λάθους στην παρασκευή του, έχει καφετί χρώμα. Ένας εργαζόμενος στη μονάδα προτείνει να επαναφέρουν το επιθυμητό χρώμα με χρήση ενεργού ή ζωικού άνθρακα. Να γράψετε:

α) Ένα τουλάχιστον επιχειρήμα υπέρ της άποψης αυτής.

β) Ένα τουλάχιστον επιχειρήμα κατά της άποψης αυτής.

.....

.....

.....

.....

.....

¹ Η χρήση διηθητικού χαρτιού δεν συνιστάται γιατί από τους πόρους του περνάει μια ικανή ποσότητα ενεργού ή ζωικού άνθρακα, επειδή είναι λεπτότατα διαμερισμένος.

² Το βαμβάκι να καλύπτει τον όγκο της μισής, τουλάχιστον, σύριγγας. Πριν από τη διήθηση να περάσετε 4-5 mL απιοντισμένου νερού από τον ηθμό.